

EXAMENSARBETE

Hösten 2005

Läroarutbildningen

Lärare - har du kunskapen?

Utvecklingssamtal i skolan
– hur de bör utföras och hur
lärarna arbetar med utvecklingssamtal i praktiken

Författare

Anette Rosén
Linda Nordgren

Handledare

Anna Flyman Mattsson

Lärare - har du kunskapen?

Utvecklingssamtal i skolan

– hur de bör utföras och hur lärarna arbetar med utvecklingssamtal i praktiken

*Anette Rosén
Linda Nordgren*

Abstract

Syftet med vår undersökning är att ta reda på hur utvecklingssamtal sker ute på skolorna, om lärarna följer de riktlinjer som finns. Vi har gjort en jämförelse med hur utvecklingssamtal genomförs ute på skolorna, vi har använt oss av enkätundersökning som har besvarats av mellanstadielärare. Vår undersökning visade att inte alla lärare fullt ut använder utvecklingssamtal enligt de riktlinjer som finns. Alla använder sig inte av en mall, därför kan viktiga samtalspunkter om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling missas. Lärarna hade inte den grundliga utbildning inom utvecklingssamtal som vi anser man behöver för att genomföra samtalet enligt de riktlinjer som finns. Vi kan dra slutsatsen att många av lärarna, som deltog i enkätundersökningen genomför sitt arbete utifrån de kunskaper de besitter och de kunskaperna är kanske inte alltid tillräckliga.

Ämnesord: : utvecklingssamtal, kvartssamtal, samtalsmetodik

Förord

Ett examensarbete kan vara arbetskrävande att själv genomföra, men då vi har varit två, som dessutom känner varandra väl, har det flutit på bra. Vi har båda under arbetets gång tagit lika stort ansvar och samarbetat väl. Trots hårt arbete har stämningen varit god och vi har gett oss tid för goda skratt.

Vi vill tacka de lärare som svarat på vår enkät och därmed gjort vår undersökning möjlig. Det är tack vare givande svar på enkäterna som vår läroprocess blivit omfattande och utvecklande för oss. Vi vill även tacka vår handledare Anna Flyman Mattsson för stöd och hjälp på vägen.

Kristianstad 2005-10-31
Anette Rosén
Linda Nordgren

Innehåll

Innehåll.....	7
1. Inledning.....	8
1.1 Bakgrund	8
1.2 Syfte	8
1.3 Disposition	9
2 Litteraturgenomgång	10
2.1 Historisk tillbakablick- från kvartssamtal till utvecklingssamtal	10
2.1.1 Tiden fram till 1950- talet	10
2.1.2 1950- talet	11
2.1.3 1960-talet	11
2.1.4 1970-talet	11
2.1.5 1980-talet	12
2.1.6 1990-talet	12
2.2 Skillnaden mellan kvartssamtal och utvecklingssamtal	13
2.3 Utvecklingssamtal– vad står det i styrdokumentet?	14
2.4 Vad är ett utvecklingssamtal?	15
2.4.1 Utvecklingssamtalets syften, mål och innehåll	16
2.4.2 Samtalsmetodik	17
2.4.3 Utveckling	19
2.5 Genomförande av utvecklingssamtalet	19
2.5.1 Lärarens förberedelser	20
2.5.2 Genomförandet	20
2.5.3 Uppföljning och utvärdering	21
3 Empiri.....	22
3.1 Metod	22
3.2. Urval.....	22
3.3 Etiska överväganden	23
3.4 Redovisning av enkätsvaren.....	23
3.5 Sammanfattning av enkätundersökningen	30
4 Diskussion	32
4.1 Metoddiskussion.....	37
Sammanfattning	38
Referenser.....	39
Bilaga 1	41
Bilaga 2	42

1. Inledning

Skolan är en mötesplats där lärare, elever och föräldrar förväntas mötas på lika villkor och samarbeta. Utvecklingssamtalet uppgift är att utgöra en god grund för läraren att tillsammans med elever och föräldrar främja elevernas kunskapsmässiga och sociala utveckling. Hemmen måste ges möjlighet att vara delaktiga och påverka elevernas inlärningsprocesser. Det är viktigt att föräldrarna känner att skolan inte är slutet för dem då det kan vara många föräldrar som är osäkra inför mötet med skolan. För dessa föräldrar och deras barn är det viktigt att utvecklingssamtalen finns. Det är skolan eller lärarens professionalism som ska skapa förutsättningar så att utvecklingssamtalen blir det de tänkt vara (Nytell 1996). Frågan är om utvecklingssamtalen genomförs enligt de normer och riktlinjer som finns?

1.1 Bakgrund

Vi är snart färdiga pedagoger men med liten erfarenhet av utvecklingssamtal. Det känns relevant att veta mer om området utvecklingssamtal eftersom vi kommer att använda oss av detta som yrkesverksamma lärare. När vi fick möjligheten att genom detta arbete utveckla våra kunskaper inom något område, valde vi att ta reda på mer om utvecklingssamtal. För att vi ska kunna ta reda på om läraren har kunskapen om hur man genomför utvecklingssamtal måste vi ha en bakgrund och denna får vi genom att göra en litteraturgenomgång.

1.2 Syfte

Vi tror att det finns både lärare, elever och föräldrar som går till utvecklingssamtalet oförberedda, och att detta kan leda till ett ofullständigt möte eftersom man kan glömma att ta upp viktiga delar om elevens sociala och kunskapsmässiga utveckling. Utvecklingssamtalen betraktas som en del av lärarens uppgifter, därför undrar vi om kunskapen finns hos denne.

Vår problemformulering är följande:

- Har lärare i skolan kunskaper om hur man genomför och använder utvecklingssamtal enligt de rekommendationer och riktlinjer som finns?

1.3 Disposition

Följande delar kommer att behandlas i arbetet:

- Litteraturredel
- Empirisk del
- Diskussion
- Sammanfattning

I den inledande litteraturredelen vill vi få fram vad litteratur och styrdokument tar upp om utvecklingssamtal. För att se helheten är det också intressant att se hur utvecklingen har framskridit från 1950- fram till 2000-talet. I den empiriska delen presenteras resultatet av de enkätfrågor, som vi skickat ut till olika skolor och som besvarats av lärare på mellanstadiet, om hur de planerar och genomför ett utvecklingssamtal. Därefter följer en diskussion där vi diskuterar de svar vi fått från lärarna och ställer dessa mot det litteraturen säger. Avslutningsvis kommer en sammanfattning av arbetet.

2 Litteraturgenomgång

Nedan följer vår litteraturgenomgång där vi tagit upp sådant som vi finner väsentligt som utgångspunkt för en diskussion om utvecklingssamtal i skolan.

2.1 Historisk tillbakablick- från kvartssamtal till utvecklingssamtal

För att förstå hur utvecklingssamtal ser ut idag behövs det en historisk tillbakablick. Sedan 1970-talet har Sveriges lärare, föräldrar och elever vant sig vid att träffas för att samtala om elevens prestationer och uppförande. Detta samtal skedde genom kvartssamtal som nu utvecklats till utvecklingssamtal (Ellmin & Josefsson 1995).

2.1.1 Tiden fram till 1950- talet

Från början gavs endast skriftliga omdömen om eleverna och då endast om de elever som av någon anledning bytte skola. Dessa omdömen innehöll anteckningar om genomgångna kurser och elevens personliga egenskaper och uppträdande. Skolan låg under kyrkans ansvarsområde och prästerna hade till uppgift att kontrollera församlingens kunskaper genom prästbetyg. Detta ansvar kom senare att överföras till folkskolorna i form av betyg så som vi känner till dem idag. 1946 ifrågasattes betyget som enda kommunikation av skolkommissionen. Det ansågs att bedömningen av eleverna kunde göras på annat sätt än genom betyg, och det föreslogs att skolorna skulle utrustas med samtalsrum som skulle locka föräldrar, elever och lärare till dialog (Ellmin & Josefsson 1995). Ännu tidigare (1842) skrev Gottfried Westling i sin bok *Svenska folkskolan efter 1842* (Nytell 1996):

”För att göra det lättare för folkskolan att fylla sin uppgift att verka uppfostrande plägade¹ somliga lärare samla barnens föräldrar då och då till möte, där de samråder med dessa ej blott om undervisningsfrågor utan ock om lämpligaste sätten för deras behandling m m. /.../ Han måste dock göra den erfarenheten att just de föräldrar som han helst skulle vilja påverka mest uteblevo från dylika möten och att han från de närvarandes sida ofta möttes av brist på förståelse och understöd.” (Nytell 1996: 369).

Redan här visar sig ett tidigt tänkande i riktning mot det nutida utvecklingssamtalet.

¹ Bruka, ha för sed

2.1.2 1950- talet

Under 50-talet så börjades det från många håll att ifrågasättas om betyg i de lägre årskurserna var nödvändigt. Nu började de allra första formerna för samspel mellan elever, föräldrar och lärare, och de skedde genom skriftliga omdömen. Innehållet i dessa anteckningar var bland annat vilka kurser eleven hade genomgått och även dennes karaktärsegenskaper och uppträdande. Skolberedningen år 1957 skrev att information till hemmen om eleverna kunde och borde ske på annat sätt än genom betyg. Skolberedningen ville att kontakten mellan skola och hem skulle inriktas på information och diskussion om elevens anpassning inom och utom skolan, speciella svårigheter och val av studieväg. Man ville att elever och målsmän skulle få en mer nyanserad information, vilken de även skulle få vid andra tidpunkter än vid slutet av en termin eller ett läsår. Den stora förändringen var att skolledningen ville påvisa att kommunikationen mellan hem och skola hade stor betydelse vid bedömning av eleven (Ellmin & Josefsson 1995; Nytell 1996).

2.1.3 1960-talet

Under 1960-talet skedde stora förändringar som ledde fram till den nioåriga grundskola vi har idag. Nu fortsatte diskussionerna om nya former för bedömning och enskilda samtal introducerades. Grundskolans läroplaner 1962 och 1969 innehöll skrivningar som betonar vikten av goda kontakter och utvecklat samarbete mellan skola och hem. I dessa står också att skolan har ansvar att påverka och informera föräldrar om skolsituationen så att deras inställning och samverkan blir mer positiv (Nytell 1996). I Lgr 69 står det att skolans information inte endast ska röra skolans organisation utan även ta upp innehåll och arbetssätt. Under denna tid infördes ett tänkande om föräldrar som aktiva i skolan, och det föreslås att kvartssamtal och klassmöten där föräldrarna ska ges ett begränsat inflytande, görs obligatoriska (Nytell 1996). Kontakter mellan skola och föräldrar kring barnens uppförande och arbete i skolan skedde dock främst genom kontaktbok och frånvarokort (Ellmin & Josefsson 1995).

2.1.4 1970-talet

Skolöverstyrelsen påbörjade förändringar som till en början var en försöksverksamhet men som sedan blev permanenta utan att ha utvärderats. Dessa förändringar bestod i att betygen togs bort under tidigt 70-tal på låg- och mellanstadierna och ersattes av muntliga kontakter.

Studier genomfördes, och det konstaterades att lärarkåren var dåligt informerad om förändringarna. Drygt hälften av lärarna hade aldrig fått någon utbildning i kontaktverksamhet eller föräldrasamverkan. Det var få lärare, drygt hälften, som hade inbjudit föräldrar till samtal. Den andra hälften som inte bjudit in föräldrar till samtal förklarade att dessa möten inte var stadgebundna, och därför betraktade de anvisningarna från skolöverstyrelsen som ej bindande. Dåvarande utbildningsminister, Ingvar Carlsson, visade tydligt vilken inställning dåvarande regeringspartiet, socialdemokraterna, hade genom sitt uttalande i en riksdagsdebatt. Han sa:

Jag har som förälder haft erfarenhet av den nya direktkontakten med lärarna och denna personliga erfarenhet är mycket positiv (Ellmin & Josefsson 1995: 15).

Under 1970-talet kom samtalet att bli den nya formen för bedömning och information, men det fungerade inte i den utsträckning som det var menat. Detta berodde på att de praktiska förutsättningarna saknades, men det ökande intresset för samtalet hade kommit för att stanna (Ellmin & Josefsson 1995).

2.1.5 1980-talet

I sakta framåtskridande tydliggjordes anvisningar om kvartssamtal och dessa regelfästes så småningom. Enligt Lgr 80 så var skolan skyldig att ta kontakt med föräldrarna två gånger per läsår, det stod dock inte hur dessa kontakter skulle gå till. Skolorna och lärarna fick själva fortbilda sig inom detta område. I och med Lgr 80 gavs föräldrarna en mer aktiv roll. (Ellmin & Josefsson 1995).

2.1.6 1990-talet

Under 1990-talets början skedde ett regimskifte från en socialdemokratisk till en borgerlig regering. Detta innebar en ändrad syn på kunskapsbegreppet och bedömningskriterierna vilket ledde till att det fattades beslut om att införa målrelaterade betyg. Det kom också upp en diskussion om återinförning av betyg i de lägre årskurserna vilket ledde till att elevens studieresultat blev viktigare än utvecklandet av dennes sociala förmåga. Den förändrade synen på personlighetsutvecklingen förutsatte istället att bedömningen av kunskap via skriftliga betyg på ett indirekt sätt skulle komma att stimulera elevens utveckling. Betyg

ansågs inte vara hindrande, utan skulle fungera som hjälp för svaga elever, då de skulle få en tydligare uppfattning av vad de behövde utveckla (Adelswärd m.fl. 1997). 1994 års läroplan införde utvecklingssamtalet mellan lärare, elever och föräldrar som ett viktigt och obligatoriskt inslag. I Lpo 94 formulerades rekommendationer om vad utvecklingssamtal ska leda till med namnbytet från kvartssamtal till utvecklingssamtal ändrades målsättningen att samtalets innehåll skulle handla mer om elevens framtida möjligheter och utveckling än om bedömningar på det som redan gjorts (Ellmin & Josefsson 1995).

2.2 Skillnaden mellan kvartssamtal och utvecklingssamtal

De tidigare kvartssamtalen fokuserade på vad eleven hade åstadkommit fram till mötet medan utvecklingssamtalen fokuserar på framtiden. Kvartssamtalet var en envägskommunikation, det vill säga skolan gav information och föräldrarna tog emot informationen om elevens kunskaper, färdigheter och allmänna uppträdande. Dagens utvecklingssamtal ska vara ett möte där hem och skola möts som likvärdiga parter och där man är framåtriktad gällande elevens skolgång. I utvecklingssamtalet inför läraren mål för eleven och dennes kunskaper och tar fasta på åtgärder för en så gynnsam utveckling som möjligt. Istället för en envägskommunikation där det endast var läraren som pratade så är utvecklingssamtalet idag ett samtalsforum mellan lärare, elev och förälder, och där det är eleven som ska vara den mest aktiva (Buckhøj-Lago 2000). Ellmin och Josefsson (1995) anser att den stora skillnaden är att kvartssamtalet var ett betygssättande samtal medan utvecklingssamtalet ska ge en helhetsbild av eleven och inte begränsa samtalet till studieresultat. Namnet kvartssamtal styrde samtalstiden, men idag är det upp till läraren att avgöra hur långt utvecklingssamtalet ska vara. Det som är likvärdigt mellan kvartssamtal och utvecklingssamtal är att läraren är den som tar initiativ till mötet (Ellmin & Josefsson 1995; Kimber 1996).

Sammanfattningsvis så var det gamla kvartssamtalet en ensidig information från lärare till föräldrar och elev. Skolan kom på så sätt att dominera kommunikationen. Avsikten är att de nya samtalen ska präglas av mer ömsesidighet, ett ömsesidigt utbyte av information och ansvarstagande (Ellmin & Josefsson 1995). Idag är utvecklingssamtal en metod för att nå målen och ingår i skolans arbete medan kvartssamtalet låg utanför arbetsprocessen och då ofta i slutet av en termin där man inte kunde följa upp elevens fortsatta arbete (Buckhøj-Lago 2000).

2.3 Utvecklingssamtal– vad står det i styrdokumentet?

I skollagen, grundskoleförordningen och läroplanen anges de krav som staten ställer gällande skolan. Skolorna omformulerar dessa krav och gör dem till sina egna, anpassat efter deras behov och förutsättningar (Werner 2000). För att se vad ett utvecklingssamtal är får man ta del av styrdokumentet som är skolans arbetsorder, vilken de ska utgå ifrån.

Skolans huvuduppgift är att förmedla kunskaper och i samarbete med hemmen främja elevernas utveckling. I Lpo 94 står det att skolan skall

- klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har (s. 45).
- vara tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer vilket är en förutsättning för elevernas och vårdnadshavares rätt till inflytande och påverkan (s. 45).
- vara ett stöd för familjerna i deras ansvar för barnens fostran och utveckling. Skolans arbete måste därför ske i samarbete med hemmen (s. 45-46).
- samarbeta med elevernas vårdnadshavare så att man tillsammans kan utveckla skolans innehåll och verksamhet (s. 46).

Vid införandet av utvecklingssamtal så blev det skolans ansvar att informera hemmet om elevens totala situation i skolan (Werner 2000).

Enligt Lpo 94 skall läraren

- samarbeta med hemmen i elevernas fostran och därvid klargöra skolans normer och regler som en grund för arbetet i skolan och för samarbetet (s. 50).
- samverka med och fortlöpande informera föräldrarna om elevens skolsituation och kunskapsutveckling (s. 56).
- med utgångspunkt i föräldrarnas önskemål fortlöpande informera elever och hem om studieresultat och utvecklingsbehov (s. 59).
- genom utvecklingssamtal främja elevernas kunskapsmässiga och sociala utveckling (s. 59).
- utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn (s. 59).

Här betonas samverkan mellan lärare och föräldrar för att de senare ska få kunskap om elevens skolsituation (Werner 2000).

Enligt Lpo 94 är rektorns ansvar att

- kontakt upprättas mellan skola och hem om det uppstår problem och svårigheter för eleven i skolan (s. 60).
- formerna för samarbete mellan skolorna och hemmen utvecklas och att föräldrarna får information om skolans mål och sätt att arbeta och om olika valalternativ (s. 60).

Som pedagogisk ledare för skolan och som chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet riktas mot att nå de mål som är uppsatta. Det är även rektorns ansvar att en lokal arbetsplan upprättas och att skolans resultat följs upp och utvärderas enligt de uppsatta målen (Werner 2000).

I Grundskoleförordningen står det i 7 kapitlet § 2, följande:

- läraren skall fortlöpande informera eleven och elevens vårdnadshavare om elevens skolgång. Minst en gång varje termin skall läraren, eleven och elevens vårdnadshavare samtala om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas (utvecklingssamtal) (s. 79).
- på begäran av elevs vårdnadshavare skall läraren som ett komplement till utvecklingssamtalet lämna skriftlig information om elevens skolgång. Sådan information får dock inte ha karaktären av betyg (s. 79). (Werner 2000)

I Skollagen står det i 2 kapitlet § 7, följande:

- varje kommun och landsting ska se till att fortbildning anordnas för den personal som har hand om utbildningen. Kommuner och landsting skall vinnlägga sig om en planering av personalens fortbildning (s. 18). (Werner 2000)

2.4 Vad är ett utvecklingssamtal?

Det som skiljer ett utvecklingssamtal från andra samtal är att det är förberett, planerat och följer en bestämd mall (Jönsson 2004). Mallen ska ligga till grund för planering av utvecklingssamtalet och underlätta och se till att läraren får med alla punkter till samtalet. Utvecklingssamtal är ett bra verktyg då elever, lärare och föräldrar tjänar på att samtalen genomförs på bästa sätt. Utvecklingssamtalet är inte enbart ett informations- eller

värderingssamtal, utan ett utvärderingssamtal, där samtalet ska främja elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. För att alla ska kunna påverka och utvärdera så ska det finnas tydliga och konkreta mål som ska vara synliga för samtliga (Ellmin & Josefsson 1995).

Enligt Buckhöj-Lago (2000) så är ett utvecklingssamtal:

- ett återkommande terminssamtal mellan lärare, elev och föräldrar.
- ett planerat samtal om skolsituationen och de parter som ingår i den.
- ett samtal som alla parter har haft tid och möjlighet att förbereda sig för.
- ett samtal som hålls enskilt och i avskild och avkopplande miljö utan yttre störningar.
- ett samtal där framtiden ska stå i fokus.
- ett unikt tillfälle att lyfta fram vilka erfarenheter, förutsättningar och behov en elev har.

Innehållet i ett utvecklingssamtal styrs av vad man vill uppnå med samtalet. Det ska klart framgå hur eleven förhåller sig till gemensamma, lokala och nationella mål och om eleven når den fastställda kunskapsnivån eller inte. Läraren ska sträva efter att eleven utefter sin förmåga är den som är mest aktiv under samtalet (Buckhöj-Lago 2000). Om lärare kan möta varje barn som en enskild individ och i detta möte ha positiva förväntningar på barnen, så ges de rätten att bestämma över sig själv. ”*Man måste ge barnen rätten att vara huvudrollsinnehavare i sitt eget livsöde*” (Lenz Taguchi 2003: 79).

2.4.1 Utvecklingssamtals syften, mål och innehåll

Utvecklingssamtalen ges en tydlig roll och anses av skolministern vara det viktigaste och bästa sättet för information till elev och förälder om barnens utveckling (Maltén 1995). Utvecklingssamtals syften är att främja elevens utveckling, den kunskapsmässiga och sociala. Det är också viktigt att skolan och hemmet har ett gemensamt inflytande och att informationen om skolans mål ska nå fram. Ett utvecklingssamtal måste ha ett givet mål, därför måste läraren vara väl förberedd på samtalets innehåll. Genom att vara klar över syfte och mål kan läraren lägga upp och styra samtalet mot målen. Innehållet är olika från elev till elev, underlaget för samtalet kan utgå från intresse, undran och fakta ifrån hemmet och skolan kring elevens skolgång. En viktig förberedelse är att ta reda på vilka förväntningar familjen

har på det kommande samtalet så att samtalet kan styras kring detta (Buckhøj-Lago 2000). För att man ska kunna nå målen gäller det att hemmens inställning till skolarbetet är god eftersom den har störst betydelse för elevernas studieresultat. Det är därför mycket viktigt att hemmen ges möjlighet att vara delaktiga i och påverka elevens inlärningsprocess. *”Att veta vad som krävs för att nå uppnåendemålen är en självklarhet om man som elev och förälder ska få ut något av utvecklingssamtalet”* (Kimber 1996: 39). Om ett utvecklingssamtal ska vara ett utvärderingssamtal, där alla parter ska vara jämställda, kan ansvaret för om en elev lyckas eller ej inte bara läggas på eleven. Att utifrån ett helhetsperspektiv kritiskt granska för att sedan analysera varför elever når målen eller inte måste vara en del av samtalet kring elevens situation i skolan. Elevens möjligheter måste sättas i fokus och även lärarens undervisningsmetoder, arbetslagets organisation och verksamhet samt resursfördelningen inom skolan. Endast under dessa förhållande kan alla parter utvecklas vidare (Buckhøj-Lago 2000). Samtalet syftar till att följa upp föregående samtal, hur eleven utvecklats däremellan, hur det är just nu och hur lärare, elev och föräldrar kan hjälpa eleven att gå vidare. Det viktigaste är att framtiden står i fokus (Buckhøj-Lago 2000; Dahl & Rudvall 2001).

2.4.2 Samtalsmetodik

För att det ska bli ett framgångsrikt samtal krävs det att man har en god samtalsmetodik. Det är bra om man har uppgett en tid för hur länge samtalet ska pågå (Kihlbaum, Larsson & Vingren 1995). Det är viktigt att det man säger når fram och att det görs på rätt sätt. Om läraren säger att eleven är på ett visst sätt, så har läraren en inre bild av hur en sådan person är. Det ska inte tas för givet att den läraren samtalar med uppfattar det så som läraren gör. Därför måste läraren ta reda på om den ena parten förstår vad den andra menar. Det är viktigt att omformulera det man upplever som ett problem till något positivt för att lättare nå fram till föräldrarna. Såväl lärare som elev och föräldrar ska förbereda sig noggrant inför samtalet då det inte blir givande om inte alla parter har förberett sig utifrån samma förutsättningar (Kimber 1996). Ett samtal ska kännetecknas av att man talar med varandra och inte till varandra och att man både ger och tar och deltar på lika villkor. Metodiken är ett medel, inte ett mål i sig. Målet är att införliva metodiken med sin person så att man kan ägna full uppmärksamhet åt kommunikationen i samtalet (Ellmin & Josefsson 1995). Det är viktigt att man pratar med eleven och inte om eleven. Oavsett vilken samtalsform det handlar om, är det viktigt att kunna skapa en samtalssituation som präglas av öppenhet och likställdhet mellan samtalsparterna (Kimber 1996). Om samtalet ska få mening måste de inblandade parterna ha

en inbördes förståelse för att de också har handlingsmöjligheter. En förutsättning för samtalet är att man utvecklar förmågan att lyssna aktivt och ställer bra och precisa frågor (Abildtrup-Johansen m.fl. 2002). Samtal är ett av de sätt vi använder för att kommunicera där ordet samtala inte innebär detsamma som att tala. Man talar till någon medan samtalet innebär att flera är aktiva. Det är en process mellan två eller flera människor där man kan utbyta tankar, åsikter och synpunkter (Jönsson 2004).

Följande dikt av en okänd författare sammanfattar enligt vår mening vad som karaktäriseras det goda utvecklingssamtalet:

*När jag ber dig lyssna på mig och du börjar ge
mig goda råd
Har du inte gjort vad jag har bett dig om.
När jag ber dig lyssna på mig och du börjar
förklara varför
jag inte ska känna som jag gör,
trampar du på mina känslor.
När jag ber dig lyssna på mig och du tycker att
du måste göra något
för att reda ut mina problem sviker du mig,
hur underligt det än kan låta.
Kanske är det därför böner hjälper en del
Människor
För Gud är stum och han ger inga goda råd eller
försöker ”greja” saker och ting.
Han lyssnar bara och låter mig klara mig själv.
Så lyssna bara på mig är du snäll
och om du vill prata kan du väl vänta på din tur
en liten stund
Så lovar jag att lyssna på dig.*

Av okänd författare (Buckhöj-Lago 2000: 135).

Människan bakom metoden är det viktigaste. Metoden är till hjälp för att skapa kontakt och förhindra misstag och feltramp. Det gäller att man är motiverad och intresserad och har kunskaper och färdigheter för att kunna använda kunskaperna (Ellmin & Josefsson 1995).

2.4.3 Utveckling

Strävan efter utveckling är en av tankarna bakom utvecklingssamtalet. Utveckling handlar om individens möjligheter att till fullo kunna utnyttja och utveckla sina resurser. Denna utveckling skall ske både på det sociala och kunskapsmässiga planet (Ellmin & Josefsson 1995). I Lpo 94 står det att kunskap inte är något entydigt begrepp, utan kunskap kommer till uttryck i olika former såsom fakta, förståelse, färdighet och förtrogenhet vilka förutsätter och samspelar med varandra.

Människan har en medfödd nyfikenhet och är aktiv, vilket ger erfarenhet och successivt fördjupad förståelse för saker och ting. Detta lägger grunden för en förståndsutveckling som verkar i samspel mellan en människas biologiska förutsättningar och stimuli från omgivningen. Enligt Maltén (1995) går människan igenom tre utvecklingsfaser på sin väg från barn till vuxen: det sensomotoriska stadiet, det konkreta stadiet och det abstrakta tänkandets stadium. Människan strävar alltid efter att anpassa sig. Utveckling sker genom nyfikenhet, kompetens och identifikation. Man söker exempel för handlingar och värderingar och ömsesidighet där man strävar efter en social gemenskap där man både lyssnar och diskuterar. Lärare bör spela på barns nyfikenhet, strävan att uppnå kompetens, vilja att identifiera sig med något eller någon samt strävan efter social gemenskap. Samspelet mellan individen och den sociokulturella omgivningen är viktig för människans utveckling och genom detta så har skolan en stor möjlighet att utveckla och socialisera eleverna (Maltén 1995).

2.5 Genomförande av utvecklingssamtalet

Många lärare ser på utvecklingssamtalen i ett första skede som ett informationsmöte för att föräldrarna ska få inblick i elevens skolgång. Om man går in med den inställningen som lärare så styr man samtalets innehåll som då blir riktat till föräldrarna. Läraren bör istället utgå ifrån elevens egna reflektioner och låta det styra innehållet i utvecklingssamtalet (Buckhöj-Lago 2000). Innan parterna möts bör läraren skapa sig en förståelse för föräldrarnas känslor och

attityder till skolan. En del människor har lätt för att samtala medan andra inte har denna förmåga. Utvecklingssamtalet ska vara ett möte där alla som deltar i samtalet har något nytt att lära. Genom samtalet får läraren en bild av hur eleven upplever sin situation, eleven får insikter om sitt lärande, samtidigt som föräldrarna får en bild av vad eleven kan och vilka eventuella svårigheter som eleven har (Buckhöj-Lago 2000). De uppgifter som läraren har är att ärligt och tydligt redovisa för föräldrar och elev hur det går för eleven i skolarbetet och i umgänget med sina klasskamrater. Föräldrarna måste vara beredda på att fråga om det är något de inte förstår, de ska inte heller acceptera, utan att fråga, lärarens omdöme om eleven. De vuxna ska uppmuntra och stödja eleven så att denne vågar ta upp svåra frågor om till exempel sitt förhållande med sina klasskamrater och lärare eller eventuella svårigheter med skolarbetet (Dahl & Rudvall 2001).

2.5.1 Lärarens förberedelser

Nytell (1996) skriver att läraren bör lägga upp utvecklingssamtalet utifrån skolans styrdokument. Läraren har som ansvar att samtalet genomförs, och denne ska utgå ifrån skolans plan för det praktiska arbetet med utvecklingssamtal. Kallelse till samtalet skickas till föräldrarna tillsammans med ett frågeformulär som innehåller önskemål om vad de vill samtala om och underlag för samtalets grund samt information om läroplanen, kursplanerna och den lokala arbetsplanen. Elevens resultat, tidigare genomförda samtal, utvecklingsplan och uppföljningen av den ska ingå i kallelsen och läraren ska vara väl förberedd när det gäller dessa. En viktig del är att läraren har gjort grundliga förberedelser (Nytell 1996). En förberedelse är att man tillsammans med eleven fyller i ett frågeformulär som ska ligga till grund för utvecklingssamtalet (Buckhöj-Lago 2000).

2.5.2 Genomförandet

Det första intrycket är viktigt när föräldrarna kommer till skolan, det lägger grunden för samtalet. Till att börja med ska man sitta i en bekväm och inbjudande miljö. Stolarna bör helst inte stå mitt emot varandra, detta för att ögonkontakt inte ska behöva ske hela tiden. Om det är fler personal än läraren från skolan är det viktigt att undvika att sitta i två lag, allt för att mötet ska ske på lika villkor (Ellmin & Josefsson 1995; Nytell 1996). Vid mötet strävar man efter jämlikhet mellan alla parter, men det är naturligt att läraren leder och tar ansvar för samtalet. För att få en tydlig disposition av samtalet så ska läraren utgå ifrån det frågeformulär där

elever och föräldrar har fyllt i önskemål om vad de vill lägga fokus på. Här poängterar man även att samtalet ska hålla på en viss tid och att det är läraren som håller uppsikt över den satta tiden. Samtalet avslutas genom att läraren sammanfattar vad som sagts under utvecklingssamtalet och beslutar hur planen för framtiden ser ut. Här ska stå hur och vilka mål eleven ska nå upp till och hur de ska följas upp i framtiden. Det ska tydligt framgå vilket som är skolans ansvar och vad som är elevens och hemmets ansvar, allt för att undvika missförstånd. Detta sker genom att man utarbetar en utvecklingsplan med utgångspunkt från vad som har kommit fram genom samtalet (Nytell 1996).

2.5.3 Uppföljning och utvärdering

Om man som lärare inte följer upp utvecklingssamtalen och det som alla parter har kommit överens om, så sjunker kvaliteten på det arbete som lagts ner. Det är angeläget att hitta arbetsformer och sätt där uppföljning ingår som en naturlig del av utvecklingssamtalet. Man kan genom att träffas eller via telefon upprätta kontakt med föräldrarna som uppföljning. Man kan också skicka hem svarsblanketter till hemmen som sedan återlämnas till läraren där läraren får se föräldrarnas och elevernas tankar om hur målen har uppnåtts sedan utvecklingssamtalet (Buckhöj-Lago 2000; Kimber 1996).

Rektorn ska hålla sig informerad men också bli informerad om utfallet av utvecklingssamtalet eftersom denne ska organisera kunskapen om elevernas upplevelser av skolan och hur skolan motsvarar deras utvecklingsbehov, svårigheter och problem. Denna information kan sedan omvandlas till nya arbetssätt och arbetsformer och som då kan ligga till grund för resursanspråk uppåt i organisationen (Ellmin & Josefsson 1995).

3 Empiri

I den empiriska delen beskrivs planering och genomförande av vår enkät. I litteraturgenomgången har vi tagit upp vad ett utvecklingssamtal är och hur det bör genomföras, vi har även tagit upp hur utvecklingen har skett från tiden innan 1950- fram till 2000-talet. Vi ska genom enkätsvaren undersöka hur utvecklingssamtalen efterlevs i praktiken.

3.1 Metod

För att få svar på våra frågor valde vi en kombination av kvalitativ och kvantitativ metod genom att använda oss av en enkät med riktade frågor som utgick från vår problemformulering (se bilaga 2). Vi planerade vår enkät utifrån *Enkätboken* (Trost 2001). Metoden går ut på att genom riktade frågor få svar på en problemformulering. De som besvarade enkäten hade också möjlighet att skriva egna kommentarer under varje fråga. Enkätfrågor används både för att få fram konkreta bedömningar och faktainformation. I en enkät så kan man ställa frågor i intervjuform, dessa tenderar att bli mer riktade och innehålla mindre information än de muntliga svaren vid en intervju. Nackdelen kan vara att den som svarar inte är så motiverad att anstränga sig som uppgiftslämnare. Till nackdelarna hör också tolkningssvårigheterna vid analysen. Man kan ju inte, som vid en intervju, fråga en gång till om svaret är svårtolkat (Ekholm & Lander 1993).

3.2. Urval

Undersökningen har genomförts på åtta olika skolor i två olika kommuner, samtliga lärare undervisar på mellanstadiet. Det är lättare att göra undersökningen i en åldersgrupp då utvecklingssamtalen ser annorlunda ut på lågstadiet där eleverna inte på samma sätt kan tala för sig. Det är 74 kvinnor och sex män som har besvarat enkäten. Antal verksamma år inom yrket varierade kraftigt alltifrån ett halvår och upp till 35 år. För att inte få så stort bortfall valde vi att presentera oss ute på skolorna då vi lämnade vår enkät, eftersom det är bättre om informanterna har ett ansikte till dem som har formulerat enkäten. Med enkäten följde också en kort presentation av oss samt dess innehåll (se bilaga 1). Enkäterna lämnade vi på en måndag och hämtade dem på fredagen samma vecka. Sammanlagt skickade vi ut 100 enkäter och av dessa fick vi tillbaka 80, bortfallet var alltså 20 stycken.

3.3 Etiska överväganden

Vi har gett våra enkätsvarare förhandsinformation om hur undersökningen kommer att gå till genom att förklara detta i missivet som fanns med enkäten. Enligt konfidentialitetskravet har vi inte tagit med vilka skolor som ingår i undersökningen. Vi har heller inte avslöjat enkätsvararnas identiteter, detta för att de ska förbli anonyma. Vi kommer endast att använda informationen från enkätundersökningen till vårt examensarbete.

(http://195.17.252.28/vrshop_pdf/etikreglerhs.pdf)

3.4 Redovisning av enkätsvaren

Här redovisar vi svaren på enkäten, fråga för fråga, omvandlat i procentform samt enkätsvararnas egna kommentarer. De frågor som är öppna, det vill säga utan ja- och nej-svar, har vi under kommentar sammanfattat informanternas svar. De kommentarer som var lika har vi sammanställt till enhetliga svar.

Fråga 1

Har skolan en mall för hur utvecklingssamtal ska genomföras? Om det finns hur ser den ut? (Skicka gärna med som bilaga)

Ja: 10 %

Nej: 90 %

Kommentar:

Lärarna skickade med bilagor på en utvecklingssamtalsmall från en skola. Vissa skrev att de hade gjort egna mallar medan någon arbetade efter skolans mallar. På en skola hade lärarna börjat använda metoden IUP². Någon lärare skrev ”*jag söker efter tips i tidskrifter*”.

Fråga 2

Har du någon utbildning på hur man genomför/planerar utvecklingssamtal?

Ja: 40 %

Nej: 60 %

² Individuell utvecklingsplan.

Kommentar:

En del av dem som svarat ja hade fått någon enstaka kurs under studiedagar. Några hade gått endagsutbildning och deltagit på en föreläsning på Högskolan Kristianstad och på Malmö högskola. Dessa innehöll tips med vad man kan tänka på vid utvecklingssamtal. Det förekom också kompetensutveckling på arbetsplatsen som innehöll utvecklingssamtal. Några läste böcker för att söka efter mer kunskap om hur man genomför ett utvecklingssamtal på bästa sätt, eftersom dessa personer kände att det fattades utbildning inom detta område. Många tyckte att det var ont om tid till att söka efter kunskap om utvecklingssamtal.

Fråga 3

Är rektorn involverad när du planerar och genomför utvecklingssamtalet, isåfall hur?

Ja: 0 %

Nej: 100 %

Kommentar:

Här var svaret ett enhälligt nej.

Fråga 4

Använder du någon speciell metod under utvecklingssamtalen? Vid ja, hur ser metoden ut och var har den sitt ursprung?

Ja: 35 %

Nej: 65 %

Kommentar:

Vissa använde sin egen metod som innebar att de gick in i samtalet med öppenhet, ärlighet, tydlighet och gott samarbete i samtalet med föräldrar och elever. Några skrev att de utgår från elevens starka sidor. En annan säger ”*man måste nå föräldrarna för att få igång ett samarbete och att det gäller att hitta en samtalsnivå där man kan nå föräldrarna, då kan man lösa det mesta*”. Andra sade också att man ska samtala på barnets nivå för att skapa en bra kommunikation.

Fråga 5

Vilket är utvecklingssamtalets syfte?

Kommentar:

Frågan besvarades av 30 procent och deras kommentarer är sammanställda här under. Syftet med utvecklingssamtal är mål och utveckling för eleven och att dessutom medvetliggöra elever och föräldrar var eleven står och tillsammans hjälpas åt så att utvecklingen sker på ett gynnsamt sätt. Några poängterade att elever genom samtalet ska kunna gå vidare med sina svårigheter och sitt lärande. Detta leder i sin tur till att alla inblandade parter ska kunna se vilka eventuella åtgärder och stöd som behövs för att eleven ska utvecklas i samråd med lärare och föräldrar. Utvecklingssamtalen ska även ge en utökad bild för föräldrar och elever om hur skolarbetet och skolsituationen ser ut. Man ska också kunna se hur eleven utvecklas både kunskapsmässigt och socialt, samt att föräldrar och lärare ska få en realistisk bild av barnets situation och förmåga. Därigenom så får föräldrarna känna sig delaktiga och viktiga för elevens skolsituation. Det ska likaså stärka elevens självförtroende, och läraren ska även ges en möjlighet att stötta föräldrar som tycker att de inte duger. *”Målet är att barnet ska fortsätta att utvecklas och hur man tillsammans, lärare, föräldrar och elever, ska gå vidare för att genomföra målet.”* De som svarat tycker att föräldrakontakten, framåtsyftandet och trivseln för eleven är det viktigaste.

Fråga 6

Hur förbereder du dig inför utvecklingssamtalen?

Kommentar:

Enhälligt svarade alla att de går igenom barnens arbete och observerar och antecknar något under lektionerna. Endast ett fåtal förberedde sig genom intervjuer med eleverna samt enkäter som skickas hem. Enhälligt var också svaret om att läraren tänker igenom varje elevs utveckling, var denne är nu och vad som behövs för att eleven ska förbättra sig. Övriga kommentarer var att lärarna gick igenom och skrev ner det som var väsentligt om varje elev samt att de utvärderade läsutvecklingsscheman, mattetester och enkäter som eleverna fyllt i själva, och de enkäter som de tillsammans med sina föräldrar fyllt i. Lärarna tar också reda på vad föräldrarna kan hjälpa sina barn med. Några av de svarande lärarna gick igenom anteckningar från tidigare utvecklingssamtal och satt med arbetslaget och diskuterade igenom varje elev.

Fråga 7

Förbereder du föräldrar och elever? Vid ja, hur och med vilken information?

Ja:	75 %
Nej:	7,5 %
Ibland:	17,5 %

Kommentar:

Nästan samtliga lärare svarade att de förberedde sig genom att ha ett samtal med varje elev. Ett fåtal lärare svarade att de använde sig utav frågeformulär. Likaså var det ett fåtal som använde sig av en stencil med frågor för eleven att diskutera hemma med föräldrarna. Några skrev att de förberedde sig inför vissa samtal, dock inte hur.

Fråga 8

Tar föräldrar och elever del av innehållet i läroplanen, kursplanerna och den lokala arbetsplanen?

Ja:	45 %
Nej:	40 %
Ibland:	10 %
Vet ej:	5 %

Kommentar:

De lärare som svarade ja och ibland, har gett kommentarerna att de inte informerar om läroplanen, kursplanerna och den lokala arbetsplanen vid utvecklingssamtalen, erbjudandet finns dock. ”Föräldrarna får hem dem men om de läser dem vet man inte.” Några skriver att de nämner vissa delar, men att det är svårt att hinna med att informera om dessa på de 30 minuter som man har. Någon skrev att det sällan görs medan någon skrev att det görs i viss mån. De som svarat ja skriver att informationen ges på föräldramötet. Två skolor lade ut information om läroplanen, kursplanen och den lokala arbetsplanen på deras hemsida på nätet.

Fråga 9

Vem finns med under utvecklingssamtalen?

Elev, föräldrar och lärare	20 %
Elev, föräldrar, lärare och specialpedagog	75 %
Elev, föräldrar, lärare, specialpedagog, assistent och fritidspedagog	5 %

Kommentar:

Här svarar alla lärare enhälligt att elev, föräldrar och lärare är närvarande. Ifall specialpedagog, assistent eller fritidspedagog är inkopplade så närvarar även de under mötet.

Fråga 10

Vad tas upp på ett utvecklingssamtal?

Kommentar:

Ett enhälligt svar var att de sociala målen och kunskapsmålen togs upp, liksom elevens inlärningsituation och hur eleven mår och trivs i skolan. Någon skrev ”*jag tar upp frukostvanor och sovtider*”.

Fråga 11

Vad får mest utrymme under utvecklingssamtalet?

Dåtid, nutid och framtid	30 %
Nutid och framtid	65 %
Framtid	5 %

Kommentar:

Samtliga lärare har svarat att de pratar mest om framtiden under utvecklingssamtalet de ser framtiden som det viktigaste. De som har besvarat alla tre svarsalternativen skriver att man måste se både dåtid, nutid och framtid för att kunna se en utveckling av eleven. De påpekade även att föräldrarna vill ha reda på vad deras barn har åstadkommit fram till tidpunkten för utvecklingssamtalet.

Fråga 12

Kommer ni fram till ett gemensamt mål?

Ja: 100 %

Nej: 0 %

Kommentar:

De flesta svarande skrev att det är läraren som styr i samråd med förälder vilka gemensamma mål de kommer fram till. Några skrev att det inte brukar vara några problem att komma fram till gemensamma mål tillsammans med föräldrar och elever.

Fråga 13

Följs samtalen upp? Vid ja, isåfall hur?

Ja: 95 %

Nej: 5 %

Kommentar:

Många skrev att uppföljning skedde vid det kommande utvecklingssamtalet, ibland tidigare till exempel via telefonkontakt eller föräldrabesök i skolan. Några skrev att det i vissa fall är mycket individuellt när uppföljning sker. Vissa av lärarna skrev att de påminde eleverna regelbundet om de mål de har satt upp för sig själva. Internt så sker uppföljning av elever vid elevvårdskonferenser. De lärare som svarade nej skriver att samtalen endast följs upp när det upprättas ett åtgärdsprogram.

Fråga 14

Anknyter ni till målen ifrån föregående utvecklingssamtal?

Ja: 95 %

Nej: 5 %

Kommentar:

Lärarna svarar att om det satts upp mål så följs dessa upp. Några har skrivit att det är lättare ifall det är samma personer som var med under föregående utvecklingssamtal. Det är svårare med nya elever då man inte känner till så mycket om deras bakgrund. En skriver att *”jag följer oftast upp målen”*.

Fråga 15

Under utvecklingssamtalen, alternerar du samtalsmetod inför samtal med de olika föräldrarna och eleverna? Vid ja, förklara hur och vad du tar hänsyn till.

Ja: 40 %

Nej: 55 %

Både och: 5 %

Kommentar:

De lärare som besvarade frågan med ja, står för de kommentarer som följer. *”Människor är olika och en metod passar inte alla det är därför viktigt att vara flexibel och känna av de människor som man ska samtala med.”* Några tycker att det är en stor fördel om man känner eleven och dennes föräldrar innan. Då vet man som lärare vilken metod som passar bäst. Ett fåtal anser att man med vissa föräldrar får vara väldigt försiktig i sin samtalston så att de inte sätter upp en försvarsmur, vilken de kan ha utvecklat utifrån dåliga erfarenheter från sin egen skoltid. De säger även att om eleven har speciella svårigheter eller problem så får man välja sina ord noga, så att man inte får eleven eller föräldrarna att tappa sugen inför framtiden. De flesta säger att alla pratar olika och är olika, det viktiga är att få dem att känna sig välkomna och hemma. Under utvecklingssamtalet bör man alternera sin ton och sitt ordval. Detta beroende på om de svarande lärarna hade elever med en rektor som förälder eller till exempel en ensamstående mamma, som kanske lever med sitt barn på socialbidrag,. Många poängterar att åldern på barnet och föräldrarnas intresse är en viktig faktor. *”Jag väljer mina ord väldigt noga, så att jag får som jag vill”*, skriver en av lärarna.

Fråga 16

Vem/vilka talar mest under utvecklingssamtalet?

Lärare: 60 %

Lärare och föräldrar: 25 %

Lärare och elev: 10 %

Lärare, föräldrar och elever 5 %

Kommentar:

En del lärare skriver att vilken metod man än använder så är det oftast läraren som pratar mest vilket beror på att det är läraren som får hålla igång samtalet och få fram det som är viktigt.

Några andra skriver att läraren är den som talar för det mesta men att även vissa föräldrar har synpunkter.

Fråga 17

Tycker du att utvecklingssamtal är utvecklande? Vid ja, isåfall hur och för vem?

Ja: 85 %

Nej: 0 %

Ibland: 15 %

Kommentar:

En stor del av lärarna svarade att utvecklingssamtalen är mest utvecklande för eleven. Övriga kommentarer var att *”det ibland kan beror mycket på föräldrarna och elevernas ansvar om det är utvecklande”*. *”Duktiga elever kan få ytterligare utmaningar, som stärker deras utveckling, om de vill”*, skriver en lärare. *”Hoppas att det är utvecklande för alla inblandade parter, mig själv, eleven och föräldrarna men mest för eleven”*, var ett svar. Flera skrev att samtalen är utvecklande, för det mesta i alla fall, för eleven om föräldrarna ställer upp hemma.

Många lärare tycker att utvecklingssamtalen är väldigt betungande för läraren och då speciellt under förberedelsen. De tycker emellertid:

”... att det är härligt att få träffa elever och föräldrar och skapa en god relation mellan alla parter”.

3.5 Sammanfattning av enkätundersökningen

En av skolorna har en mall för hur utvecklingssamtal ska genomföras. En del lärare känner sig begränsade av den knappa utbildningen och upplever att det tar mycket tid att ta reda på fakta om utvecklingssamtal själva genom att söka i litteratur och media. Många lärare tycker att bördan ligger på dem när det gäller att planera utvecklingssamtalet. Med på utvecklingssamtalet finns först och främst klasslärarna då det är de som möter eleverna dagligen. Specialpedagogernas närvaro är idag vanligare då de finns med allt oftare i den dagliga verksamheten. Assistenten och fritidspedagoger sitter med om det är något speciellt

som berör deras aktiviteter med eleven. För att samtalet ska leda till ett samarbete och ske i öppenhet mellan parterna så använder sig 35 procent av lärarna av någon form av metod inför samtalet, cirka hälften använder sig även av någon form av samtalsmetod. Det är oftast läraren som talar mest under samtalet. De som kommenterat frågan om vad utvecklingssamtalets syfte är gav sin förklaring till detta. Däremot är svaret enhälligt att lärarna under utvecklingssamtalet tar upp de sociala målen och kunskapsmålen för eleven. Samtliga lärare förbereder sig genom att gå igenom elevernas arbeten och utveckling samt sina egna observationer. Informationen om hur föräldrar och elever tar del av innehållet i läroplanen, kursplanerna och de lokala arbetsplanerna varierar, många väljer att ge informationen under föräldramötet. De flesta av lärarna fokuserar på nutiden och framtiden i utvecklingssamtalet. Så gott som samtliga lärare följer upp samtalen på ett varierat sätt och anknyter då till målen från föregående utvecklingssamtal. Utvecklingssamtalet är mest utvecklande för eleven men även för de övriga parterna anser lärarna. Rektorn är inte delaktig i genomförandet av utvecklingssamtalet.

4 Diskussion

Arbetets syfte var att undersöka om lärare i skolan har kunskapen om hur man genomför och använder utvecklingssamtal enligt styrdokumentens rekommendationer och riktlinjer. För att få fram hur utvecklingssamtalen går till i praktiken så har vi genom vår enkät, vilken vi fick stort gensvar på, kunnat göra denna jämförelse.

Endast på en av de åtta skolorna hade lärarna en förutbestämd mall som de använde vid utvecklingssamtal. Mallar används inte i så stor utsträckning och på det sätt som styrdokumentet föreskriver ute på skolorna. 90 procent av de tillfrågade lärarna använder sig inte av någon bestämd mall. Vissa av dem gjorde egna mallar eller mallar som de hittat i tidskrifter. Det är negativt för alla inblandade parter att skolan inte har färdiga mallar då det i utvecklingssamtalet kan betyda att viktiga punkter utelämnas och glöms. Enligt Ellmin & Josefsson (1995) och Jönsson (2004) ska ett utvecklingssamtal följa en bestämd mall för att underlätta och se till att läraren får med alla punkter i utvecklingssamtalet. Vi anser att mallarna ska finnas färdiga ute på skolan, så att lärarna inte behöver lägga ner den tiden som det kan ta att utforma en mall. En annan aspekt är att det inte ska bli alltför stora skillnader mellan lärarna på samma skola i innehåll och utformning av utvecklingssamtalen.

De lärare som hade någon form av utbildning i utvecklingssamtal hade fått detta genom föreläsning, enstaka studiedagar eller kompetensutveckling på arbetsplatsen. Någon hade själv läst sig till informationen i böcker. Vi tror inte det räcker med en utbildning om utvecklingssamtal där läraren fortbildar sig under en studiedag. Vi har själva fått en föreläsning om utvecklingssamtal under vår utbildning på högskolan Kristianstad, och vi känner att det fattades många viktiga delar. Vi fick mest ytlig information. Ellmin & Josefsson (1995) skriver att redan under 1970-talet så hade drygt hälften av lärarna inte fått någon utbildning i kontaktverksamhet eller föräldrasamverkan. Under 1980-talet fick skolan och lärarna själva ta ansvaret att fortbilda sig. För oss med erfarenhet av vår egen utbildning känns det som om den delen av utbildningen till viss del står kvar på samma ställe idag. Vi anser att det bör finnas en grundligare utbildning inom detta område annars kan idén om utvecklingssamtalet fallera, och det kan lätt bli ett informationsmöte som liknar det tidigare kvartssamtalet (se 2.2). Vi utgår dock ifrån våra egna erfarenheter från vår utbildning. Det kan finnas skillnader mellan olika skolor/högskolor. Lärarhögskolorna har ett stort ansvar när de ska planera utbildningen. De borde se utvecklingssamtal som ett ämne som ska ingå i större

utsträckning än vad det exempelvis gör vid högskolan Kristianstad. Enligt skollagen (Werner 2000) har kommuner och landsting hand om skolans personals fortbildning. Vi tycker att de behöver, efter det vi har fått fram i vår undersökning, lägga mer tyngdpunkt på att fortbildning sker i utvecklingssamtal. Detta för att lärarna lättare ska kunna planera ett utvecklingssamtal och därmed underlätta arbetet inför utvecklingssamtalen och kunna genomföra samtalen med ett givande resultat för alla parter. En del av de lärare som besvarat enkäten fick själva söka efter kunskap om utvecklingssamtal eftersom de kände att de fattades utbildning. Vi lärare ska inte känna oss osäkra inom ett så viktigt område som utvecklingssamtal. Därför är det viktigt med en fördjupad utbildning.

För att kunna genomföra ett utvecklingssamtal som är givande för alla parter, skriver Kihlbaum, Larsson & Vingren (1995) och Buckhöj-Lago (2000), krävs det en god samtalsmetodik. Detta kan man ha naturligt men ofta krävs det någon form av utbildning för att genomföra samtalet på ett bra sätt. Eftersom utvecklingssamtalet är ett tillfälle att lyfta fram de erfarenheter, förutsättningar och behov en elev har kan det innebära en svårighet för den lärare som inte har utbildning inom området att få fram informationen. Enligt vår undersökning så hade lite mer än hälften av lärarna ingen utbildning inom utvecklingssamtal. Kimber (1996) skriver att ett bra sätt att genomföra samtalet på, innebär att man är väl förberedd, att man vet vilken individ man ska möta och att man kan omformulera negativa företeelser till något positivt. Precis som Ellmin & Josefsson (1995) säger så ska man tala med varandra och inte till varandra och försöka att se varje samtal som ett tillfälle att utveckla förmågan att lyssna aktivt och ställa bra och precisa frågor. Lite mer än hälften av lärarna använde sig inte av någon samtalsmetod under utvecklingssamtalet. Man kan inte förlita sig på att man har en god samtalsmetodik utan utbildning. Som lärare bör man vara medveten om att samtalsmetodiken är en viktig part i utvecklingssamtalet.

Vi har som många andra erfarenheter av kvartssamtal, det fanns tillfälle när klassföreståndare sa till föräldrar att barnen inte behövde följa med. När eleven var med så pratade man över huvudet på eleven och samtalet handlade i princip bara om studieresultat och uppföljande. Vi är glada att utvecklingen har gått framåt och att man nu ska lyssna på eleverna då det är, som Buckhöj-Lago (2000) skriver, de som har mest att säga om sin egen situation. Vi kan i vår undersökning se att eleverna inte samtalar i så stor utsträckning som de bör, därför kan viktiga punkter som eleven vill ta upp missas. Kimber (1996) och Ellmin & Josefsson (1995) skriver att föräldrarna också ska ha möjlighet att vara förberedda inför samtalet och ge en önskan om

vad samtalet ska handla om, och genom detta så känner sig och blir hemmet mer delaktigt i elevens skolgång. Efter att ha tagit del av enkätsvaren ser vi att detta inte alltid sker som det bör. Detta gör att föräldrar och elever kommer oförberedda till utvecklingssamtalet och kan därför inte påverka innehållet i samtalet som de borde ha haft möjlighet till.

De svarande skriver att vilken metod man som lärare än använder så blir det lärarna som pratar mest. En stor del av litteraturen säger att det är läraren som bör leda samtalet men att det ska råda jämlikhet mellan alla parter. Det är dock eleven som ska prata mest. Man får som lärare ta hänsyn till elevens ålder, föräldrarnas inställning och deras talförhet. Alla personer har inte talets gåva och då får man som lärare anpassa sitt val av samtalsmetod. För att få eleven att prata mer under ett utvecklingssamtal krävs det en god samtalsmetodik av läraren, precis som Kihlbaum Larsson & Vingren (1995) skriver. Man ska ställa frågor som inte kan besvaras med ja och nej.

De syften med utvecklingssamtalen som Maltén (1995) och Kimber (1996) tar upp är att samtalet ska bidra till elevens utveckling, kunskapsmässigt och socialt. Dessutom skriver de att utvecklingssamtalet ska bidra till ett utökat inflytande i skolan för föräldrar och elever, samtalet gynnar också samverkan mellan hem och skola. Enligt vår undersökning fungerar detta inte fullt ut i praktiken då endast 30 procent svarat att de vet vad utvecklingssamtals syfte är. Om det skulle vara så att lärarna inte vet syftet med utvecklingssamtalet så kan eleven drabbas då dennes kunskapsmässiga och sociala utveckling inte lyfts fram. De kommentarer som vi fick stämmer väl överens med de syften som litteraturgenomgången visar, alla lärare har dock inte svarat likadant. Vissa av lärarna nämnde inte elevens sociala situation utan fokuserade på den kunskapsmässiga utvecklingen och tvärtom. Kanske kan det vara så att många av lärarna inte har samtliga syften klara för sig utan bara känner till delar av det. Är läraren klar över syfte och mål kan denne lägga upp och styra samtalen mot målen. Alla svarande har enhälligt skrivit att de tar upp elevens kunskapsmässiga och sociala mål under utvecklingssamtalet, genom detta svar så motsäger de sig själva. Tar man upp elevens kunskapsmässiga och sociala mål så uppnås automatiskt syftet med utvecklingssamtalet.

Många lärare kände att bördan låg på dem själva när det gällde att planera utvecklingssamtalet. Enligt styrdokumentet (Werner 2000) är det rektorns ansvar att samarbetet mellan skolorna och hemmen utvecklas och även upprättandet av en lokal arbetsplan där utvecklingssamtalet ska ingå. Vi har inte fått svar som styrker detta, utan

rektorn verkade lysa med sin frånvaro i planeringen och genomförandet av utvecklingssamtalen. Enligt Ellmin & Josefsson (1995) ska rektorn informeras och informera sig om utfallet av utvecklingssamtalet då detta ska leda till att nya arbetssätt och arbetsformer skapas. Det vi kan säga till rektorernas försvar är att vi möjligen formulerade frågan felaktigt (se vidare 4.1)

En viktig förberedelse inför ett utvecklingssamtal är enligt Nyttell (1996), hur man förbereder elever, föräldrar och sig själv som lärare. Detta kan göras på många olika sätt. Ett utvecklingssamtal är ett samtal som alla parter ska ha haft tid och möjlighet att förbereda sig inför. Ett fåtal av de svarande gav inte den information som föräldrar bör ha rätt till för att de ska kunna förbereda sig inför samtalet. Enligt Buckhöj-Lago (2000) och Nyttell (1996) så bör föräldrar och elever få en kallelse och ett frågeformulär där de kan fylla i önskemål om det de vill ta upp så samtalet kan styras kring detta. På frågan om hur läraren förbereder sig inför utvecklingssamtalet så svarade alla lärare att de går igenom elevernas arbete och observerar under lektionerna, men endast ett fåtal av dem förberedde sig själva genom att intervjua eleverna. Under frågan om läraren förbereder föräldrar och elever motsäger lärarna dock sig själva genom att nästan svara enhälligt, att de förberedde sig genom att ha ett samtal med varje elev. Vi tycker att detta ska gå hand i hand. Då läraren förbereder eleven så blir det samtidigt lärarens egen förberedelse då det som kommer fram i samtalet med eleven bör lägga en grund för utvecklingssamtalet. Många lärare väljer att informera föräldrar om läroplanen, kursplanen och den lokala arbetsplanen på föräldramötet. Vi anser liksom Nyttell (1996) att man som lärare bör skicka hem läroplan, kursplaner och den lokala arbetsplanen till föräldrarna så att de i lugn och ro kan gå igenom dessa och skapa sig en förståelse för sina rättigheter och skyldigheter. De kan då också se vilka krav som ställs på eleven och vad de och eleverna har för möjligheter och rättigheter i skolan. Kimber (1996) skriver att det gäller att föräldrar och elever vet vad som krävs för att nå uppnaendemålen om de ska få ut något av utvecklingssamtalet. I vår enkätundersökning så fanns det skolor som hade lagt in läroplan, kursplaner och den lokala arbetsplanen på skolans hemsida. Detta anser vi också är en bra metod under förutsättning att föräldrarna har vetskap om att det finns och att de har tillgång till Internet.

Buckhöj-Lago (2000) skriver att utvecklingssamtalet ska fokusera på framtiden. Så sker också ute på skolorna om vi ser till vår enkätundersökning. Vi kan hålla med dem som svarat att man måste se både dåtid, nutid och framtid för att se vilken utveckling eleven har gjort. Men

om man ser till utvecklingssamtalet som ett medel för elevens utveckling så bör fokus ligga på nutid och framtid. Nutid därför att eleven måste utgå från den punkten där den står idag och därifrån utvecklas vidare för att nå de framtida målen. De gemensamma mål som upprättats följs, enligt svaren på enkätfrågan, upp men på olika sätt. Ett fåtal lärare svarade att samtalen endast följs upp ifall ett åtgärdsprogram har upprättats. Detta gör enligt Buckhøj-Lago (2000) att kvaliteten sjunker på det arbete man har lagt ner. Vi anser att man för att eleven ska utvecklas måste, följa upp alla utvecklingssamtal oavsett vilka gemensamma mål man har satt upp. Både föräldrar och elever ska känna att ett utvecklingssamtal är något som följer dem under hela terminen och inte bara under den utsatta samtalstiden.

Vår undersökning visar att hos lärare, finns kunskapen om hur man genomför och använder utvecklingssamtal enligt de rekommendationer och riktlinjer som finns, undersökningen visar dock inte hur utvecklingssamtal fungerar i praktiken då vi inte kan vara säkra på att lärarna har svarat så som det fungerar i verkligheten. Vi fann att lärarna hade skilda kunskaper om hur utvecklingssamtalen ska genomföras och användas. Alla lärare hade inte de kunskaper som behövs för att genomföra utvecklingssamtal enligt de riktlinjer som finns. Vår analys av enkätsvaren visar att utvecklingssamtalets riktlinjer inte efterföljs fullt ut. Tillexempel har inte alla skolor en mall. Vissa av lärarna följer en del av de riktlinjer som finns om hur ett utvecklingssamtal bör genomföras. Nästan enhälligt svarade lärarna att de förberedde varje elev med ett enskilt samtal,. En del av lärarna ute på skolorna använder sig fortfarande av kvartssamtalet medan andra har anammat utvecklingssamtalets normer. Vi kan inte generellt säga att det är så här. Det är många faktorer som spelar in såsom åldern på eleverna, skolan, lärarens och rektorns engagemang i utvecklingssamtalet och lärarnas utbildning i utvecklingssamtal. Det vi inte får glömma i sammanhanget är att i Lpo 94 är det rekommendationer som anges, och dessa ska anpassas efter de elever och föräldrar som lärare möter i verksamheten, och att lärarna har frihet under ansvar. Det står vad utvecklingssamtalet ska leda till men inte hur det ska genomföras och att det är upp till varje skola att utveckla en mall för utvecklingssamtal.

Om vi skulle fortsätta vår forskning inom området utvecklingssamtal så skulle vi ställa oss frågan: Tar rektorn enligt Lpo 94 del av varje elevs sociala och kunskapsmässiga utveckling? Intressant är också att ta reda på föräldrarnas och elevernas syn på utvecklingssamtal. Tycker de att det är utvecklande, sker det några positiva förändringar efter samtalen?

4.1 Metoddiskussion

Frågan om rektorns inblandning i planerandet och genomförandet var tyvärr felformulerad av oss. Det vi ville ha ut av frågan var om rektorn följde upp varje enskild elevs utvecklingssamtal då vår litteraturgenomgång visar att rektorn ska hålla sig informerad då informationen kan omvandlas till nya arbetssätt och arbetsformer. I frågorna fem som löd: **Vilket är utvecklingssamtalets syfte?** samt sex som löd: **Hur förbereder du dig inför ett utvecklingssamtalen?** säger lärarna emot sig själva. Hade vi valt att använda oss av intervjuer hade vi kunnat få utförligare svar och kunnat vidareutveckla frågorna efter hand. Vi känner nu i efterhand att intervjuer hade gett oss ett större djup, och vi hade ställt frågor som hade kunnat leda till att svaren blivit mer utvecklade.

Innan vi skickade ut enkäten gick vi igenom frågorna för att se om de var formulerade så att de inte gick att missuppfatta av mottagarna enligt de direktiv som Patel & Davidsson (2003) ger. I direktiven tas bland annat upp, hur man ska formulera frågor, vad man bör undvika och val av språk. När vi formulerade frågorna var vi väl insatta i problemområdet och hade den förförståelse som kanske inte enkätsvararna hade. Detta gjorde förmodligen att vissa frågor tolkades på ett sätt som vi inte avsett. Någon fråga var felformulerad. Den nackdel vi ser med att använda oss av en enkät är att när vissa inte alltid förklarade sitt svar. Det blev då svårt för oss att sammanställa materialet.

Det vi noterade i frågan om utvecklingssamtalets syfte var att de som svarat hade gjort det utförligt medan resten hade lämnat svarsutrymmet blankt. Det kan vara en bekräftelse på att de inte har syftet klart för sig, detta tror vi dock inte är hela sanningen utan det kan helt enkelt vara så att de hade tidsbrist när de besvarade enkäten. Detta kan vi utläsa av de övriga svaren där vissa av lärarna endast har svarat på ja- och nej-frågorna och inte kommenterat dessa. Detta styrker vår misstanke om tidsbrist.

Sammanfattning

Syftet med detta examensarbete är att se om utvecklingssamtalet används och genomförs av läraren enligt de riktlinjer som finns. Utvecklingssamtalets fokus ska ligga på den individuella elevens behov och sociala och kunskapsmässiga utveckling. Ett utvecklingssamtal är ett planerat, återkommande terminssamtal mellan lärare, elev och föräldrar där elevens framtida utveckling står i fokus. Utveckling handlar om individens möjligheter att till fullo kunna utnyttja och utveckla sina resurser både på det sociala och kunskapsmässiga planet. Samtalet syftar även till att följa upp föregående samtal, hur eleven utvecklats däremellan, hur det är just nu och hur man går vidare. Det viktigaste är att framtiden står i fokus. Genom att vara klar över syfte och mål kan läraren lägga upp och styra samtalet mot målen utifrån skolans styrdokument. En viktig förberedelse är att ta reda på vilka förväntningar familjen har på det kommande samtalet. Familjen ska få reda på vad som krävs för att nå uppnåendemålen, detta för att samtalet ska kunna styras kring detta. Vid mötet strävar man efter jämlikhet mellan alla parter, men det är naturligt att läraren leder och tar ansvar för samtalet. Utvecklingssamtalet ska leda till konkreta mål som lärare, elev och föräldrar ska följa upp vid ett senare tillfälle.

Den empiriska delen av vårt arbete grundar sig på en enkätundersökning. Svaren visar att alla lärare inte har kunskaper om hur ett utvecklingssamtal bör genomföras. En del använde sig inte av frågeformulär. Nästan hälften informerade inte om läroplanen, kursplanerna och den lokala arbetsplanen inför utvecklingssamtalet. Vi kunde även utläsa av svaren att lärarna var de som pratade mest under samtalet. Har man en god inblick i samtalsmetodik kan man ställa följdfrågor för att få föräldrar och elever mer delaktiga i samtalet. Det finns skillnader i hur skolorna genomför utvecklingssamtal. Endast en av skolorna använde sig utav en förutbestämd mall i genomförandet av utvecklingssamtalet. De svarande använder utvecklingssamtal utifrån sina kunskaper som inte alltid räcker till vilket i sin tur kan leda till att de kan missa viktiga delar såsom samtalsmetodiken och förberedelser. Detta kan bero på att läraren inte har fått tillräckligt med utbildning. Det är viktigt att man får med alla punkter inför samtalet då det ska leda till elevens sociala och kunskapsmässiga utveckling. Om läraren har en grundlig utbildning om hur man genomför ett utvecklingssamtal så har man kompetensen att få med alla viktiga punkter. Många av dem som svarade på enkäten missade att ta reda på vilka förväntningar föräldrarna hade inför samtalet. Något som förvånade oss var att rektorn inte var delaktig i utvecklingssamtalet.

Referenser

Abildtrup Johansen, Bodil. Rathe, Anna Louise. & Rathe, Jörgen. (2002) *Möjligheternas barn i möjligheternas skola. En pedagogisk profil- från idé till verklighet.* Sveriges Utbildningsradio AB, Stockholm. ISBN 91-26-96650-6

Adelswärd, Viveka. Evaldsson, Ann-Carita. & Reimers, Eva. (1997). *Samtal mellan hem och skola.* Studentlitteratur, Lund. ISBN

Buckhøj-Lago, Lena. (2000) *Utvecklingssamtal - perspektiv och genomförande.* Förlagshuset Gothia AB, Stockholm. ISBN 91-7205-290-2

Dahl, Karin. & Rudvall, Göte. (2001) *Moteld- boken för dig som vill påverka skolan.* Bilda förlag, Stockholm. ISBN 91-574-5945-2

Ekholm, Mats. & Lander, Rolf. (1993) *Utvärderingspraktikan. Att utvärdera skolans verksamhet.* Liber utbildning AB, Stockholm. ISBN 91-634-0034-0

Ellmin, Roger. & Josefsson, Lennart. (1995) *Utvecklingssamtal i skolan. En levande dialog.* Förlagshuset Gothia, Göteborg. ISBN 91-526-2324-6

Jönsson, Greger. (2004) *Utvecklingssamtal och andra samtal som ledningsinstrument.* Norstedts Juridik AB, Stockholm. ISBN 91-39-10474-5

Kihlbaum Larsson, Arne & Vingren, Gunnar (1995) *Utvecklingssamtal i skolan: ett led i skolutvecklingen-för bättre relationer och information.* Liber utbildning AB, Stockholm. ISBN 91-634-1408-2

Kimber, Birgitta. (1996) *Möte med möjligheter. Handbok i utvecklingssamtal.* Ekelunds Förlag AB, Solna. ISBN 91-7724-915-1

Kvale, Steinar. (1997) *Den kvalitativa forskningsintervjun.* Studentlitteratur, Lund. ISBN 91-44-00185-1

Lenz Taguchi, Hillevi. (2003) *Varför pedagogisk dokumentation*. HLS Förlag, Stockholm. ISBN 91-7656-414-2

Läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet. Lpo 94 Anpassad till att också omfatta förskoleklassen och fritidshemmet. Utbildningsdepartementet (1999) Fritzes AB, Stockholm. ISBN 91-38-31413-4

Maltén, Arne. (1995) *Lärarkompetens*. Studentlitteratur, Lund. ISBN 91-44-48691-X

Nytell, Hans (1996) *Samtal för utveckling i skolan: ansvar och möjligheter för rektor, lärare, elev och föräldrar*. Förlagshuset Gothia, Göteborg. ISBN 91-7205-047-0

Patel, Runa. & Davidsson, Bo. (2003) *Forskningsmetodikens grunder. Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Studentlitteratur, Lund. ISBN 91-4402288-3

Trost, Jan. (2001) *Enkätboken*. Studentlitteratur, Lund. ISBN 91-44-01816-9

Werner, Lars. (2000) *Grundskolans regelbok 2000/2001. Skollagen i utdrag, Läroplanen, Grundskoleförordningen, Kursplaner och betygskriterier*. Norstedts Juridik AB, Stockholm. ISBN 91-39-10449-4

Internetadress:

(http://195.17.252.28/vrshop_pdf/etikreglerhs.pdf)

Bilaga 1

Hej!

Vi är två lärarkandidater från högskolan i Kristianstad som under vår sista termin skriver ett examensarbete som handlar om utvecklingssamtal. För att vår undersökning ska bli så omfattande och utvecklande som möjligt, hade vi varit tacksamma om ni ville medverka och dela med er av era erfarenheter genom att besvara våra enkätfrågor.

När vi har skrivit enkätfrågorna, så har vi frågat oss hur utvecklingssamtalen i skolan genomförs och hur de kan se ut.

När ni besvarar frågorna så får ni gärna använda er av baksidan som extra skrivutrymme. Glöm dock inte att skriva vilken fråga ni svarar på.

Givetvis är era svar helt konfidentiella och vi kommer inte att skriva på vilka skolor eller kommuner som vi genomfört vår enkätundersökning.

Då vi har ett datum fastställt när resultatet ska vara inlämnat så hade vi varit tacksamma om ni kunde vara klara med svaren på frågorna till fredagen 7/10. För att göra det lätt för både oss och er ber vi er lägga enkätsvaren på förutbestämd plats på skolan.

Med vänlig hälsning

Linda Nordgren

Anette Rosén

Bilaga 2

UTVECKLINGSSAMTAL

Man kvinna

Antal verksamma år ____

Årskurs ____

Frågor

1. Har skolan en mall för hur utvecklingssamtal ska genomföras? Om det finns hur ser den ut? (Skicka gärna med som bilaga)

2. Har du någon utbildning på hur man genomför/planerar utvecklingssamtal?

Ja Nej

Vid Ja, hur fick du den? Vad innehöll den?

3. Är rektorn involverad när du planerar och genomför utvecklingssamtalet, isåfall hur?

4. Använder du någon speciell metod under utvecklingssamtalen?

Ja Nej

Vid ja, hur ser metoden ut och var har den sitt ursprung?

5. Vilket är utvecklingssamtalets syfte?

6. Hur förbereder du dig inför utvecklingssamtalen?

7. Förbereder du föräldrar och elever?

Ja Nej

Vid ja, hur och med vilken information?

8. Tar föräldrar och elever del av innehållet i läroplanen, kursplanerna och den lokala arbetsplanen?

Ja Nej

9. Vem finns med under utvecklingssamtalen?

10. Vad tas upp på ett utvecklingssamtal?

11. Vad får mest utrymme under utvecklingssamtalet?

Dåtid Nutid Framtid

Varför?

12. Kommer ni fram till ett gemensamt mål?

Ja Nej

13. Följs samtalen upp?

Ja Nej

Vid ja, isåfall hur?

14. Anknyter ni till målen ifrån föregående utvecklingssamtal?

Ja Nej

15. Under utvecklingssamtalen, alternerar du samtalsmetod inför samtal med de olika föräldrarna och eleverna?

Ja Nej

Vid ja, förklara hur och vad du tar hänsyn till.

16. Vem/vilka talar mest under utvecklingssamtalet?

Elev Förälder Lärare

17. Tycker du att utvecklingssamtal är utvecklande?

Ja Nej

Vid ja, isåfall hur och för vem?

Egna kommentarer: